

عنوان مقاله:

ارزیابی تحولات ساختار کالبدی بازار های سنتی مبتنی بر نقش بازار در فضای شهری نمونه موردی: بازار تبریز

محل انتشار:

دوفصلنامه اندیشه معماری، دوره 3، شماره 6 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

جمال الدین مهدی نژاد - دانشیار، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهیدرجایی، تهران، ایران

رعنا نجاری - دانشجوی دوره دکتری، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهیدرجایی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

بازار یکی از مهم ترین فضاهای شهرهای ایرانی و قلب تپنده اقتصاد آنها بوده و منطبق با نیازهای جامعه اسلامی، پاسخگوی آنها بوده است. در جامعه شهری، حیات شهر و بازار بهم پیوند خورده و بازارها به مانند اسناد هویتی، مفهوم فضای شهری را تبیین نموده اند. بازارها با کارکرد چندگانه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، خاستگاه بسیاری از فعالیتها و ارتباطات فرهنگی و سیاسی بوده که با ایجاد فضایی معنادار، نیازهای مخاطبان خود را پاسخ می دادند. اهمیت بازار و تاثیر آن در فضای شهری، بررسی چگونگی شکل گیری بازار در شهر، تغییر و تحولات آن را ضروری می سازد. از این رو، با توجه به نقش پررنگ بازار، لزوم استفاده از پتانسیل بالای بازار در راستای سیاست گذاری های کلان شهری، بررسی پیشینه و وضعیت کنونی بازارها، مطالعه دقیق علل و عوامل توسعه و یا رکود آنها به منظور جهت گیری مناسب و برنامه ریزی برای حفظ و ساماندهی فضاهای اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی، تعدیل تغییرات، اصلاح و تغییر الگوها و ساختارهای موجود، مهم می باشد. در این مقاله، به بررسی بازار تبریز به عنوان مهمترین قطب اقتصادی شمال غرب کشور و یکی از مراکز مهم تولید و توزیع عمده کالا که نقش قدرتمندی را در مبادلات بازرگانی بین ایران، اروپا و آسیا داشته است، پرداخته می شود. بازار تبریز عنصر مرکزی در شهر تبریز، همواره دستخوش تحولات فراوانی بوده، اما پتانسیل بالای شهر تبریز در تجارت بین الملل و واقع شدن شهر در مسیر تبادلات اقتصادی، ساخت مجدد و توسعه بهتر آن را باعث شده است. در این پژوهش نیز با در نظر گرفتن اهمیت بازار، تاثیر پذیری شهر از بازار و بالعکس، با استفاده از روش توصیفی-تاریخی، مصاحبه با بازاریان و کسبه بازار، به مطالعه روند توسعه بازار تبریز به عنوان بزرگترین بازار جهان اسلام در سه دوره مختلف پرداخته شده و عوامل مهم در تغییر و تحولات بازار تبریز به دو عامل درونی و بیرونی تقسیم شده و زیرشاخص های هر دو عامل مشخص شده است. زیرشاخص های کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و مذهبی جزء عوامل درونی و خیابانکشی های ناشی از تفکر مدرن، سیل و زلزله، حریق و چگونگی منظر شهری از جمله مولدهای عامل بیرونی می باشد. آنچه قابل تامل است، وجود انواع تغییرات درونی و بیرونی در دوره های معاصر می باشد که این امر نشان از لزوم توجه به ساختار بافت بازار در شهر می باشد.

کلمات کلیدی:

ساختار کالبدی، بازار تبریز، شهر ایرانی، بازار سنتی، عوامل درونی و بیرونی تاثیرگذار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1164476>

